

Det er ikke nogen let opgave at overvinde den mistillid, som forældre forståeligt kan have til en hjælpeforanstaltning, som uundgåeligt forbindes med deres egen kommen til kort som forældre. Derfor er det afgørende vigtigt, at krisecentrene ikke kun bliver tilflugtsteder for større børn i krisituationer, men også bliver aflastningsmuligheder for småbørnsforældre, der pludselig ikke kan klare det.

Det er en kendsgerning, at voldsanvendelsen og især den grovere fysiske vold fortrinsvis rammer de helt små, dvs. børn under 4 år. Det er ligeledes en kendsgerning, at de fleste forældre i disse situationer er helt klar over, at den er gal, og har dårlig samvittighed over det, men i situationen var presede og ude af ligevægt. Der er grund til at tro, at en aflastningsmulighed i sådanne situationer – før de spidser til – vil blive opfattet som en værdifuld hjælp, og at forældre, som har modtaget en sådan hjælp fra et krisecenter, vil have et anderledes positivt forhold til centeret, også hvis deres børn nogle år senere skulle opsøge det af egen drift.

Det vil naturligvis hjælpe kolossalt på den positive forældreopfattelse, hvis der formidles sober oplysning om, hvor almindelige de familiemæssige kriser er, hvor udbredt voldsanvendelsen er, hvilke årsager der hyppigt forekommer osv., så skamfuldheden og privatiseringen af problemerne kan modvirkes.

Erfaringerne med døgnkontakten i København

Efter bilstandsloven (og det tilknyttede cirkulære om rådgivning og tilsyn) har kommunerne pligt til at følge børns vilkår, at drive opsøgende virksomhed og at støtte forældrene i deres opdragelse af børnene.

I realiteten sker det ikke. Børnerådgivningscentre er overalt overbelastede, og der er lange ventetider, mens problemerne selvsagt udvikler sig til det værre. Hjælpehensigten opfyldes ikke, børns egne henvendelser (der erfaringsmæssigt først sker, når problemerne er store og akutte) tages ofte ikke alvorligt, og de fleste steder sender man blot børnene hjem igen.

Kun i København er der på grundlag af det nævnte cirkulære oprettet en krisehjælp, »døgnkontakten«.

Døgnkontakten har fungeret i 7 år. Den har plads til 8 børn og unge for kortere tid, indtil de kan vende hjem eller ekspederes andre steder hen. Belægningsprocenten har i den seneste tid været omkring 60, den gennemsnitlige opholdstid ca. 4 uger. Behovet er stigende.

De allerfleste klienter er i alderen 13–17 år. De kommer oftest af egen drift, undertiden dog ved politiets mellemkomst.

Sædvanligvis sker det først efter, at konflikterne har fået lov til at udvikle sig så langt, at de næsten er uløselige. Rådgivnings- og bistandsmulighederne kommer ind i alt for sen en fase. Det viser sig bl.a. ved, at kun ca. ¼ af døgnkontaktens klienter vender tilbage til familien (og denne andel er vigen-de). Det store flertal kan ikke få løst op for problemerne i et sådant omfang, at de kan vende tilbage, men må hjælpes til plads på ungdomspension, i familiepleje, eget værelse, alternativ institution eller andet. Døgnkontakten føler stærkt mangelen på en anbringelsesmulighed mellem ungdomspension og familiepleje. Ungdomsbolig inden for familiens boligområde (fleksibelt byggeri) ville ofte være en løsning, men findes praktisk taget ikke.

At dømme efter døgnkontaktens erfaringer (som altså knytter sig til større børn) er det psykiske klima et stadig større problem sammenlignet med fysisk vold.

Som praksis er herhjemme, er det imidlertid i alt væsentligt kun grov og gentagen fysisk vold, der medfører fortabelse af forældremyndigheden.

Krisecentre og beredskabsfamilier overalt

Hvis man går ud fra kapaciteten (8 pladser) på døgnkontakten i København, er der selvfølgelig ikke basis for permanente krisecentre i ret mange byer her i landet.

Det er imidlertid klart – og erkendt af døgnkontakten – at den kun dækker en lille bitte flig af den del af isbjerg, der stikker op. En egentlig forebyggende funktion forudsætter, at der opnås kontakt i en langt tidligere fase, før problemerne er gået i hårdknude. Lykkes det, betyder det samtidig helt andre tal for behovet.

Da det er vigtigt, at krisehjælpen findes inden for ikke alt for store afstande, vil der dog være lokalsamfund, som ikke kan »bære« et egentligt krisecenter med blot én eller to pladser permanent. For sådanne områder foreslås det at sikre hjælpeforanstaltningen gennem beredskabsfamilier.

Principielt må det fastholdes, at hjælpeforanstaltningerne skal dække hele landet. Den nuværende tilstand, hvor henvendelser, som i København ville medføre ophold i døgnkontakten, i f.eks. Esbjerg medføre, at det pågældende barn sendes hjem til forældrene og de uløste problemer, kan ikke godtages. Børns rettigheder og beskyttelse må ikke være underkastet en sådan vilkårlighed.